

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku E. Spółki Akcyjnej w G.
przy uczestnictwie H. M. , A. M. i Skarbu Państwa - Starosty L.
o zasiedzenie służebności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania H. M. i A. M.
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 7 marca 2019 r., sygn. akt I Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek E. Spółki Akcyjnej w G. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

H. i A. M. – uczestnicy postępowania z wniosku E. S.A. z siedzibą w G. o zasiedzenie służebności – wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 7 marca 2019 r., zmieniającego postanowienie Sądu Rejonowego w L. z dnia 14 marca 2018 r. poprzez stwierdzenie, że Z. S.A. nabył z dniem 8 listopada 1998 r. przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

W niniejszej skardze powołano się na przesłanki wskazane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Skarżący dostrzegli w sprawie dwa zagadnienia prawne, jednak w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazali tylko jedno z nich. Cytując skarżących „zagadnienie dotyczy dopuszczalności zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesylu”. Pomimo powołania się na oczywistą zasadność skargi, skarżący nie uzasadnili wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w tym zakresie wskazując jedynie na „rażący charakter wytkniętych naruszeń przepisów postępowania wyznaczających podstawowe zasady procesu cywilnego, takie jak wyjście przez Sąd Okręgowy poza zakres zaskarżenia i naruszenia zakazu *reformationis in peius*”.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 – nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 – nie publ.). Wspomniane wątpliwości muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, s. 7), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy bowiem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia

2014 r., II CSK 376/14 – nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia tej przesłanki jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.), a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, w tym również zajęcia przez samego skarżącego stanowiska co do rozstrzygnięcia sprawy oraz przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem samych pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.) Jednocześnie zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem, a w przypadku istnienia rozstrzygnięcia problemu – nie zaszły żadne okoliczności faktyczne uzasadniające jego zmianę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Skarżący podali temat, jakiego dotyczy dostrzeżone przez nich zagadnienie prawne, jednak w dalszej części uzasadnienia brak jakiegokolwiek sformułowania zagadnienia prawnego, czyli konkretnego problemu, którego rozwiązaniem powinien zająć się Sąd Najwyższy. Ta przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania nie została zatem uzasadniona w sposób należyty. Na marginesie Sąd Najwyższy podnosi, że wielokrotnie już wypowiadał się odnośnie do możliwości stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu (np. w uchwale z dnia 13 listopada 2016 r., III CZP 77/16, OSNC 2017, nr 9, poz. 94, w postanowieniach z dnia 6 lutego 2013 r., V CSK 129/12; z dnia 16 marca 2018 r., IV CSK 109/17 – niepubl. i wielu innych). Jeżeli zaś skarżący dostrzegają na tle istniejącej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego nierozwiązane jeszcze problemy natury prawnej związane z ich sprawą, bądź jeśli dostrzegają zmianę okoliczności, która powinna prowadzić do zmiany wykładni, powinni skonkretyzować takie problemy i przedstawić je w formie zagadnienia zbliżonego do pytania prawnego stawianego Sądowi Najwyższemu przez sądy powszechne. Natomiast w przypadku gdy skarżący dostrzegają rozbieżność w orzecznictwie

Sądu Najwyższego lub sądów powszechnych, powinni powołać się na przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. i wskazać przepis prawa, który został wykładany rozbieżnie oraz judykaty, w których takiej wykładni dokonano (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15; z dnia 27 listopada 2015 r., IV CSK 330/15 – niepubl.).

Z kolei dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 – nie publ.). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym – jego zdaniem – Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią jurydyczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., I UK 214/13, nie publ.).

Skarżący nie uzasadnili oczywistej zasadności skargi. Ogólne odwołanie się do uzasadnienia zarzutów skargi kasacyjnej nie jest wystarczające, bowiem wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Dlatego konieczne jest pełne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z perspektywy powołanych w nim przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie wystarcza odwołanie się do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeżeli wskazano w nim tożsame argumenty (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16 – nie publ.). Wymaganie to uzasadnione jest okolicznością, że postanowienie w przedmiocie przyjęcia

skargi do rozpoznania zapada podczas innego posiedzenia i w innym składzie niż rozpoznanie skargi kasacyjnej (art. 398¹⁰ zd. 2 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., o kosztach postępowania kasacyjnego orzekła zaś na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

aj